

Motion till riksdagen 2021/22:2605

av **Daniel Riazat m.fl. (V)**

En jämlik förskola

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på reglering av barngruppers storlek i förhållande till antal pedagoger och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för att garantera att lokaler som används till förskoleverksamhet är anpassade och ändamålsenliga samt att antalet barn per kvadratmeter inte är för högt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på obekvämt arbetstid och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som innebär att möjligheten att bedriva pedagogisk omsorg i bolagsform avskaffas och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Vänsterpartiet anser att förskolan ska vara en rättighet och en möjlighet för alla barn. Förskolan har långsiktiga positiva effekter på barns lärande och utveckling. Alla barn ska kunna utvecklas efter de bästa förutsättningarna och utifrån sina behov. En bra förskola är minst lika viktig för barns utveckling som en bra skola. Bra barnomsorg är också en förutsättning för att kvinnor och män ska kunna förvärvsarbeta på lika villkor.

Inom förskolan löper dock personalen större risk att drabbas av stressrelaterade sjukdomar jämfört med andra yrkesgrupper på arbetsmarknaden och allt fler som arbetar i förskolan saknar förskollärarexamen och barnskötarutbildning. Det riskerar att drabba barnens utveckling. Barnen har rätt till en bra verksamhet och personalen har rätt till en god arbetsmiljö.

3 Personalens arbetsmiljö

Många anställda inom förskolan mår inte bra och många vittnar om sin pressade situation. Stora barngrupper och för få kollegor leder till en stressad arbetsmiljö. Lärarförbundet har rapporterat, baserat på Försäkringskassans uppgifter, att personal i förskolan löper 63 procent högre risk att bli sjukskrivna än genomsnittet på arbetsmarknaden. Sett till psykiska sjukdomar, där stressrelaterade diagnoser ingår, är risken för den som arbetar i förskolan 81 procent högre att drabbas av en sådan sjukdom än för övriga arbetsmarknaden. Det är allvarligt sett ur ett arbetsmiljöperspektiv och riskerar även att påverka barnens utveckling.

Storleken på barngrupper påverkar både barn och personal. Skolverket har riktlinjer för barngruppsstorlek, dessa är 6-12 barn per grupp i åldern 1-3 år samt 9-15 barn per grupp i åldern 4-5 år. Skolverkets riktlinjer bygger på samlad internationell och nationell forskning och visar på flera fördelar med mindre barngrupper, bl.a. att det leder till en bättre miljö med lägre ljudnivå och gynnar barns lärande. Vänsterpartiet anser att dessa riktlinjer är bra, men eftersom det inte finns någon reglering för hur stora barngrupperna får vara överskrids på många håll Skolverkets riktlinjer. Regeringen bör återkomma med förslag på reglering avseende barngruppers storlek i förhållande till antal pedagoger. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Många pedagoger i förskolan vittnar om för höga ljudnivåer. Ljudnivån är så pass hög att pedagogernas hörsel tar skada; hörselnedsättning och tinnitus är vanligt förekommande. Dessutom är det en stressfaktor för både barn och personal. Ett citat från Arbetsmiljöverket:

Höga ljudnivåer på förskolan är ytterligare ett arbetsmiljöproblem som drabbar både vuxna och barn. Ett forskningsprojekt från Umeå, där 17 förskolor ingick, visade att ljudnivån inom förskolan ligger över 70 decibel i snitt under en arbetsdag, vilket är mycket tröttnande och kan skapa stressreaktioner. Det är samtidigt en varierande ljudbild med plötsliga toppar i form av skrik, slammer, omkullvälta stolar och bullriga leksaker. Det är inte ovanligt att personal drabbas av ljudtrötthet, tinnitus och stress.

En del i problematiken med hög ljudvolym är som ovan nämns barngruppernas storlek samt att många förskolelokaler inte är dimensionerade för det antal barn som vistas där. Det är helt enkelt för många barn i förhållande till lokalens storlek. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att barngrupperna inte är större än vad lokalerna är dimensionerade för samt att lokalerna på olika sätt är anpassade för den verksamhet som bedrivs där. Ett flertal kommuner arbetar i dag med ett funktionsprogram för förskolan – ett styrdokument som beskriver vad som avses med ändamålsenliga lokaler och utemiljö, och som används som underlag vid planeringen och utformningen av förskolans verksamhet och i samband med att en ny förskola ska byggas eller när en gammal renoveras eller byggs om. I programmet kan allt från riktlinjer för antal barn per kvadratmeter till detaljer kring materialval, ventilation, färgsättning, höjd på möbler osv. ingå. Vänsterpartiet ser positivt på detta men anser att regeringen behöver ta ett större ansvar för att garantera att all barnomsorg i landet bedrivs i ändamålsenliga lokaler. Regeringen bör återkomma med förslag på åtgärder för att garantera att lokaler som används till förskoleverksamhet är anpassade och ändamålsenliga samt att antalet barn per kvadratmeter inte är för högt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Barnomsorg på obekväm arbetstid

Många människor arbetar obekväm arbetstid, dvs. kvällar, helger och nätter. I dag har föräldrar ingen rätt till barnomsorg på dessa tider. I stället är det upp till varje kommun att avgöra om den ska erbjuda detta. Det gör att många föräldrar inte har möjlighet att arbeta kvällar, helger och nätter. Det drabbar i synnerhet ensamstående föräldrar, varav många är kvinnor. Många av dem tvingas byta arbetstider eller förlita sig på att exempelvis släktingar och vänner kan hjälpa till med barnpassning, allt för att få vardagen att gå ihop. Så kan vi inte ha det. Rätten till barnomsorg på obekväm arbetstid är en viktig del av Vänsterpartiets feministiska politik.

Vänsterpartiet anser att det måste skapas bättre förutsättningar för alla föräldrar att kombinera sitt föräldraskap med arbete. Barn behöver också trygghet och kontinuitet. Det kan de få om det finns en permanent lösning med en professionell barnomsorg utförd av utbildad personal med kunskap och erfarenhet. Barnomsorgen måste därför anpassas till alla föräldrars behov. Regeringen bör utreda möjligheten att lagstifta om förskoleverksamhet på obekväm arbetstid. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Avskaffa pedagogisk omsorg som drivs i bolagsform

Syftet med inrättandet av pedagogisk omsorg var att öppna för olika former av barnomsorg med offentlig finansiering. Pedagogisk omsorg är inte en skolform och det finns inga krav på att verksamheten följer läroplanen eller har utbildad personal. Den marknad som har vuxit fram inom pedagogisk omsorg är problematisk då den svaga regleringen gör det enkelt att tjäna pengar på låg kvalitet. Kommunerna har svårt att ställa krav och följa upp verksamheten eftersom lagen är svag och otydlig.

Vänsterpartiet anser att behovet av flexibla barnomsorgsformer som dagbarnvårdare inte ska kunna utnyttjas för att starta och bedriva mycket lönsam barnomsorgs- verksamhet av tveksam kvalitet. Därför måste möjligheten att bedriva pedagogisk omsorg i bolagsform avskaffas. Utöver detta vill vi se en tydligare lagstiftning avseende kvalitetskrav för pedagogisk omsorg. Regeringen bör därför återkomma med förslag som innebär att möjligheten att bedriva pedagogisk omsorg i bolagsform avskaffas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Daniel Riazat (V)

Ida Gabrielsson (V)

Momodou Malcolm Jallow (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Vasiliki Tsouplaki (V)